

Respekt k dítěti i k jeho životní cestě

Petra Škrdlíková je ředitelkou mateřské školy, která sídlí v Konventu milosrdných bratří v Brně. Samo prostředí mateřské školy a také atmosféra v ní jsou důvodem, proč jsme se sešly k rozhovoru.

Vaše mateřská škola nabízí to, co jiné mateřské školy, tedy předškolní vzdělávání. V čem jste ale jiní, jaká jsou vaše specifika?

Především jsme jiní menším počtem dětí, protože v naší třídě je jich jen 15. V takovém počtu se opravdu moc pěkně pracuje, děti se tam můžou cítit tak trochu jako ve velké sourozenecké skupině a rodiče si cení individuálního přístupu, který díky menší kapacitě jejich děti mají. Dalším specifikem jsou prostory. Sídlíme v klášteře, o patro výš nad námi je provozní zázemí zřizovatele, tedy Konventu milosrdných bratří v Brně, a o další patro výš je už klauzura. Klášter je historická budova z 18. století s mnoha příběhy, je trochu tajemný, trochu „kouzelný“. Ne do všech prostor kláštera máme s dětmi přístup, ale i tak myslím, že leckdo dětem závidí, kam se všude mohou podívat. Další naše specifikum souvisí s idejemi řádu, kterými je „pomoc potřebným, a to nejpotřebnějším ze všech“. Milosrdní bratři jsou zdravotníci a jsou odhodláni položit v případě pomoci druhému i život. Třeba letos na jaře několik bratří v Sierra Leone zemřelo při pomoci lidem, kteří onemocněli ebolou.

My ve školce nejsme řeholní sestry, ale patříme coby spolupracovnice řádu do „rodiny milosrdných bratří“. Je nám blízké pomáhat tam, kde je to o něco těžší, a byly bychom rády, kdybychom měly ve školce vždy integrované nějaké dítě s postižením, jak je tomu i nyní. Když o těch specifických tak přemýšlím, myslím, že je pro nás ještě typický důraz na učení v oblasti sociálních vztahů. Učíme děti systematicky pracovat s emocemi, odpouštět a přijmout odpuštění, učíme je se omluvit,

vzít něco s nadhledem, brát ohledy na druhé. Tohle třeba hodně oceňují rodiče, kteří říkají, že to děti učí i své starší sourozence a někdy i je samotné.

Jsou děti, které k vám chodí, prostředím kláštera nějak ovlivněny?

Určitě jsou. K samotné školce jdete klášterní chodbou, která vypadá jako ze starého seriálu o F. L. Věkovi. A když tam vstoupíte, připadáte si jak v jiném světě. Ty prostory jsou opravdu krásné a velmi esteticky hodnotné. Školka vypadá trochu jinak, než je běžné.

Na jednom ze stropů máme fresky s anděly a vše jsme pak barevně ladili i k barvám fresky, takže jsou barvy na školku trochu atypické. Stropy jsou vysoké, tak děti mají pocit, že tam ani žádné stropy nemáme. Myslím, že se architektkám, které projekt školky navrhovaly, opravdu povedlo „vsadit“ školku do stávajících klášterních místností. Takže první vliv na děti je estetický a další je duchovní a duševní. Z klášterních zdí dýchá historie, na stěnách visí obrazy a křesťanské symboly. Děti se ptají, co znamenají. A kromě toho, že se na těch

dlouhých chodbách potkáváme se zaměstnanci Konventu coby našeho zřizovatele, setkáváme se také s bratry. Ti mají pro děti vždycky nějaké vlídné slovo, někdy i něco dobrého. Děti mají tu neobvyčejnou výsadu vidět život více generací pod jednou střechem.

A další bonus je ten, že patrně už nikdy v budoucnu se ve školním prostředí nesetkájí s tolika muži jako právě tady (smích).

A jak se vám v těchto prostorách pracuje?

S kolegyněmi si občas říkáme, že se nám ani nechce jít domů, jak příjemně se ve školce cítíme. Je tam opravdu silný genius loci... Ale taky vnímáme podporu zřizovatele, vstřícnost i hrdost, že má jejich školka dobré jméno. Myslím, že všichni v klášteře vnímají přítomnost dětí jako velký dar. Tak to se pak dobře pracuje a každému bychť takové zázemí přála.

Nesetkáváte se s nějakými udivenými či odmítavými reakcemi rodičů, kteří k vám dávají děti, na to, že své potomky vodí do kláštera?

To je zajímavá otázka. Žádné reakce tohoto typu se k mým uším nedostaly, naopak máme všichni dojem, že to, že řád otevřel svoje prostory veřejnosti a to ještě k tomu dětem, u nichž bylo jasné, že klid kláštera naruší, vidí veřejnost velmi pozitivně. Letos jsme dokonce dostali pozvání na konferenci Jihomoravského kraje, která je věnovaná tématu „společenské prospěšnosti“, abychom tam povyprávěli, jak jsme školku budovali. Přece jen to bylo v době, kdy byl kritický nedostatek míst ve školkách, a tímto počinem se o pár míst kapacita v Brně

Dítě, které je připraveno na školu, by už mělo mít vypěstovanou schopnost se chvíli soustředit a dělat věci, které nejsou úplně příjemné, mělo by být ochotno se přizpůsobit a brát učitele jako autoritu.

zvýšila. O tom, že veřejnost vidí školku v klášteře kladně, možná svědčí i důvěra, kterou nám veřejnost projevila v minulých letech při pořádání „Setkání s Mikulášem“. Tohle setkání jsme pořádali spolu s Církví bratrskou a původně se mělo konat ve školce. Předpokládali jsme, že se přihlásí pár rodin a dopadlo to tak, že jsme museli akci na poslední chvíli přesunout do kostela a další rok do sálu, protože se přihlásilo nejprve 100 lidí a v dalším roce už 230 lidí. Kde tuhle akci budeme dělat letos, to tedy nevím. Každopádně když jsem se ptala, proč si lidé vybrali pro setkání s Mikulášem právě naši školku, když je Mikulášů všude plno, lidé říkali, že v nás mají důvěru, že se celá akce nějak nezvrhne v rej čertů a čertic, a že náš Mikuláš bude důstojný. Pravda je, že byl. (smích)

Pokud už u vás byla na návštěvě inspekce, jak hodnotila prostředí školky, to, že je umístěna v klášteře? Hodnocení výchovně-vzdělávacího prostředí je součástí běžné inspekční činnosti.

Inspekce u nás ještě nebyla, a jsme moc zvědaví, co na naše prostory a vůbec styl, jak školku vedeme, řekne. Ale ať už k nám přijde kdokoli, třeba psycholog z PPP nebo SPC nebo kontrola z úřadu či nějaká studentka na praxi, všichni jsou těmi prostorami okouzleni. Loni jsme třeba udělali „odpoledne pro starší sourozence“, protože ti měli touhu k nám taky chvíli chodit. Prý je naše školka „kouzelná školka“. Tak snad to tak bude připadat i inspekci, až jednou přijde na kontrolu. (smích)

Kláster patří řádu milosrdných bratří. Spolupracujete s nimi nějak, tedy kromě toho, že školka sídlí v jejich objektu?

Máme vlastně dost úzkou spolupráci. Zřizovatel pro školku zajišťuje některé služby, jako je například údržba nebo vedení účetnictví, bratr převor je můj přímý nadřízený, se kterým projednávám všechny důležitější věci týkající se provozu školky. Starší bratry, kteří jsou dopoledne doma v klášteře, chodíme občas s dětmi navštěvovat, třeba když něco slaví, a někdy jen tak, když si děti samy vzpomenou. V minulém roce v klášteře jeden starý bratr zemřel, a to děti opravdu hodně prožívaly a my jsme to mohly využít k vyprávění o smrti. Jiný bratr je zase výborný muzikant, tak už přišel dětem zahrát na harmoniku a flétny a vzal nás do kostela k varhanám. Můžu s čistým svědomím říct, že Svěrákův hit Když se zamiluje kůň ve varhanním aranžmá v kostele opravdu krásně zní. No a v každodenním životě vypadá naše spolupráce třeba tak, že bratři každý den v poledne zvoní na zvon, který visí před jídelnou patrně už nějaké to století. Kvůli dětem

zvoní, i když se už k jídlu svolávat nepotřebují, ale vědí, že děti o patro níž na ten zvon čekají a těší se na něj. A když děti vědí, že se bratři v době návratu z vycházky modlí v kapli, jsou schopny jít opravdu velmi tiše, protože „berou ohledy“.

Ve vaší školce se snažíte uvádět do praxe myšlenku inkluze. V čem vidíte její význam?

Inkluze nás a děti učí hodně důležitých věcí o životě. Život totiž není dokonalý a jsme-li zdraví, je to velký dar, výsada, která není samozřejmostí. Myslím, že skrze přítomnost dítěte s nějakým handicapem se ostatní děti mohou učit vnímat potřeby druhých, pomáhat si, mít úctu k životu i darům, které máme, ať jsme nějak postižení nebo nejsme. Inkluze ve školství je takový obraz inkluze v běžném životě, protože i tam potkáváme různé lidi a jsme s nimi v interakcích, pomáháme jim nebo taky třeba ne.

Bc. Petra Škrdlíková se narodila v roce 1968. Vystudovala speciální pedagogiku, působí jako ředitelka v jednotřídní Mateřské škole milosrdných bratří v Brně a dlouhodobě se zabývá problematikou neklidu u dětí. Na toto téma vede semináře pro pedagogy i rodičovskou veřejnost. Na základě zkušeností z vedení rodičovských skupin určených rodičům neklidných dětí napsala spolu s psychologkou Lenkou Lacinovou knihu *Dost dobří rodiče aneb Drobné chyby ve výchově dovoleny* (Portál, 2008). Problematice neklidu u dětí v prostředí mateřské školy je věnována kniha *Petry Škrdlíkové Hyperaktivní předškoláci*, která vyšla v nakladatelství Portál v říjnu 2015.

Co byste odpověděla těm, kdo inkluzi považují za chybný krok?

Myslím, že většina lidí by považovala inkluzi za dobrý krok, kdyby k ní byly dobré podmínky. Podmínky materiální, personální, prostorové, finanční. Naplnit takové podmínky není snadné, není to obvykle v rukou ředitelů škol, a proto se pak proces inkluze občas nepodaří a veřejnost může vidět důvod v samotné inkluzi. Důležité ale je i to, že existují děti s postižením, které jsou v běžném vzdělávacím proudu integrovatelné jen velmi těžko nebo vůbec. A konečně, vstupujeme-li do dialogu na toto téma s emocemi, ať jsme už v roli rodiče nebo učitele, můžeme vše ještě zkomplikovat...

Jak vnímáte postoj některých základních škol, které si – údajně – stěžují, že mateřské školy posílají do prvních tříd nepřipravené děti. Zažili jste to také? A jak by podle vás mělo „vypadat“ dítě, které je připraveno na školu?

Myslím, že se může snadno stát, že dítě přichází do školy nepřipravené. Mezi dětmi jsou v tomto ohledu velké rozdíly, a to nejen tehdy, když do školky chodily nebo ne. Pokud nechodily a ještě k tomu nejsou z podnětného prostředí, je to samozřejmě daleko větší problém. Ale myslím, že celkově jsou velké rozdíly v čase dozrávání dětí. Je to částečně přirozené a částečně možná přispívá celkový vliv společnosti a aktuální výchovné trendy.

Jak to myslíte?

Dítě dělá jen to, co ho baví, tudíž rozvíjí jen některé dovednosti, perfektně ovládá hry na mobilu, místo aby běhalo po venku a kopalo do míče. Rodiče jsou vyčerpáni, převážejí dítě po městě autem, místo aby šlapalo a rozvíjelo tak hrubou motoriku. Je zatíženo mnoha a mnoha podněty a za určitých okolností se pak těžko soustředí na jednu věc. Rodiče jsou pod tlakem pocitu úspěšnosti na všech frontách, musejí být úspěšní v práci, v partnerství, v rodičovství, musejí mít „šikovné dítě“ a paradoxně pak vozí dítě z kroužku do kroužku, místo aby s ním dělali obyčejné věci, které by mu daly pocit jistoty a bezpečí hnízda, ze kterého bude pak snadné vzlétnout. Jednoduše – dětem chybí obyčejné hry, běhání bosky po trávě, přebírání knoflíků, hnětení těsta po boku maminky nebo nějaký ten závod s tatínkem.

Možná to zní zjednodušeně, ale všechny tyhle činnosti napomáhají vývoji, a pokud je jich málo nebo je ve vývoji ještě navíc nějaká komplikace, pak se může stát, že se dítě na vstup do první třídy připravit nestihne.

- Většina lidí by považovala inkluzi za dobrý krok, kdyby k ní byly dobré podmínky.
- Dítě je zatíženo mnoha a mnoha podněty a za určitých okolností se pak těžko soustředí na jednu věc.
- Pro práci v mateřské škole je opravdu důležitá zdravá motivace.
- Důležité je, aby měl učitel na jakémkoli stupni vzdělávání určitou profesní pokoru.

Jak by mělo připravené dítě vypadat?

Mělo by mít už vypěstovanou schopnost se chvíli soustředit a dělat věci, které nejsou úplně příjemné, mělo by být ochotno se přizpůsobit a brát učitele jako autoritu. Důležitá je řeč, protože pokud jsou v ní nějaké deficity, odrazí se to v učení, a to nejen jazyků. No a pak samozřejmě připravenost ve všech důležitých oblastech od grafomotoriky přes matematické představy, prostorovou orientaci až po zrakovou diferenciaci a tak dále. Také potřebuje schopnost zvládnout separaci od rodiče, aby mu to nesežralo veškerou energii (smích).

Jak se vám daří spolupracovat s rodiči? Vim, že pro některé školy je to docela náročné téma...

Asi nejde náš způsob aplikovat paušálně všude, protože jsme malá školka a máme to v tomto ohledu snazší. Snažíme se ale s rodiči o otevřenou komunikaci, oni například vědí, že mohou kdykoli napsat jakoukoli obavu nebo potřebu či názor a nikdo se nebude zlobit nebo to brát jako obtěžování. I my se jich ptáme, co by od nás potřebovali, a taky se snažíme o dnes módní „transparentnost“, o to, aby rodiče měli představu, co se ve školce děje či jak si vedeme. Posíláme jim fotky, co stiháme, to jim vyvěšujeme na nástěnku. Vytvořila se tím taková pěkná sounáležitost. Možná tím, že jsme začínali úplně od nuly, a ve školce bylo původně staveniště, měli mnozí z našich rodičů potřebu a chuť nás podpořit, nabídli pomoc, některá maminka tehdy přišla pomoci s úklidem či něco ušila, někdo jiný vyráběl domeček z krabice od ledničky, některé babičky upletly panenkám oblečky. Byl za tím pocit, že nám všem jde o to, aby se děti cítily ve školce dobře a naši rodiče to vzali opravdu za své. Dodnes se mnozí z nich ptají, co potřebujeme a podle svých možností nás podporují. Tatínek lékař udělá program o bacilech, tatínek potápěč

o potápění, voják přijede s vojenským veteránem až do školky. Je opravdu povzbuzující cítit, že jsou rodiče svěřených dětí spokojeni s tím, jak se o ně staráte a sami jsou ochotni taky něco užitečného udělat. A ještě mě napadá, že možná působí i to, že rodičům říkáme o jejich dětech všelijaké zajímavé postřehy pozitivního charakteru. Když někdo někomu pomůže, potěší ho, když má nějaký smutek, obuje mu boty, udělá něco pěkného, hned to hlásíme rodičům. Děti „rostou“ v touze dělat dobré věci pro druhé a rodiče jsou šťastní, že mají děti s dobrým srdcem. No, a když se něco semele, to si vyřešíme v danou chvíli a rodiče tím zbytečně nezatěžujeme.

Jak by podle vás měla být profesně vybavena učitelka mateřské školy?

Kdysi jsem byla na školení o vedení lidí a lektor mluvil o několika typech pracovníků, které dělí podle míry motivace a schopnosti. Ideální zaměstnanec – až už v jakémkoli oboru – byl podle lektora ten, který má velké schopnosti a motivaci k práci, naopak špatný nemá motivaci ani schopnosti. Pak je ještě člověk málo motivovaný a schopný či motivovaný s deficitem ve schopnostech. Myslím, že pro práci v mateřské škole je opravdu důležitá zdravá motivace. Schopnosti se dají vypěstovat, dovednosti získat.

Abych ale odpověděla na otázku – učitelka mateřské školy by měla být vybavena hlavně lidsky. Měla by milovat a ctít každé dítě, které jí bude svěřeno a měla by mít respekt před jeho životní cestou. Pak může využít svoji erudovanost, a pokud ji nemá, protože je třeba ještě mladá a bez praxe, pak ji získá díky své motivovanosti. V mateřské škole se, myslím, ještě hodí, když je člověk týmový hráč, když umí spolupracovat s druhými a sám sebe za každou cenu neprosazuje. Musím říct, že jsem velmi ráda, že mám takové kolegyně, a jsem za ně upřímně vděčná.

Plánuje se zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání. Jaký je váš názor na toto opatření?

Osobně myslím, že připravenost na školu je velmi důležitá a děti, které mají v tomto ohledu deficity, vstupují do první třídy někdy se zbytečným handicapem, a ten se s nimi pak táhne dál a dál. Jen přemýšlím o systému té přípravy. Možná by bylo dobré, kdyby existovala možnost „domácí školky“, tak jako je možnost domácí školy. Neumím si představit nějakou rodinu ze samoty v horách s nějakým dalším mladším sourozencem, jak vozí na dopoledne dítě do školky do nejbližšího okresního města. Ale pod vedením školky nebo poradny myslím, že by „domácí školka“ mohla fungovat pěkně. No a u některých dětí zase poslední přípravný rok ve školce jejich deficity nespasí. Ale to je složitá diskuse a problém vyžadující nějaké systémové řešení spíš sociálního charakteru.

Před nedávnem vyšla vaše kniha věnovaná práci s neklidnými dětmi, s dětmi, které se chovají hyperaktivně. Proč jste si vybrala právě tuhle problematiku?

Knížku o dětech s hyperaktivním chováním, která by snad mohla být inspirací pro pedagogy v předškolním vzdělávání, jsem měla chuť psát už dávno, ale nebyl ten správný čas ani příležitost. Viděla jsem v té době kolem dětí, s nimiž jsem se dostávala pracovně do kontaktu, perfektní a schopné učitele, kteří si s nimi uměli poradit. Také ale byli jiní učitelé, zoufalí, vyčerpaní a vyhořelí, kteří už neměli chuť do dětí investovat energii a ani chodit na vzdělávání o syndromu ADHD, protože tam slyšeli vždy jen teoretické informace, které už znali nazpaměť. Samozřejmě takový základ je skutečně „základ“, je dobré ty informace mít a je dobré umět se zorientovat v nových poznatcích o problematice neklidu. I v mé knížce trochu té teorie je, ale doufám, že je to knížka víc praktická než teoretická a mám naději, že by se snad mohla i dobře číst. Vycházela jsem při psaní ze své praxe, konzultovala jsem se svými přáteli psychology a pedagogy. Vycházela jsem také z osobní zkušenosti, protože i jeden z mých tří kluků má ADHD syndrom. Díky Bohu si s tím dobře poradil a dnes, i přes některé přetrvávající potíže, už studuje vysokou školu.

Co podle vás zabírá, když má učitelka ve třídě malého „divocha“?

Je to víc věcí a záleží na tom, o jakého divocha se jedná. Zda jde o dítě nezralé, kterému dělá zle přemíra podnětů, nebo dítě, které hledá hranice, protože z domova na žádné není zvyklé, nebo je to ještě nějak jinak. Obecně ale všem neklidným dětem dělá dobře řád,

pravidla, rituály. Důležitý je ale vztah učitelky k dítěti, její blízkost, povzbuzování, užívání neverbálních komunikačních prostředků, jakými je oční a fyzický kontakt. Důležité je, aby měl učitel na jakémkoli stupni vzdělávání určitou profesní pokoru. Odsoudit dítě nebo jeho rodiče za to, že je „nevychované“, je dost snadné. Ale víme, co je za tím? I kdyby bylo dítě opravdu „jen“ nevychované, víme, jaké zdroje mají jeho rodiče ve výchově k dispozici? Někdy rodina něco řeší, má svého „kostlivce ve skříní“, který brání zdravým výchovným přístupům, a není až tak jednoduché to změnit. Učitel profesionál by však měl stát za dítětem, i když je opravdu obtížně vychovatelné. Neměl by si brát nežádoucí chování dítěte osobně. Zní to banálně, ale je to dost těžké.

Má podle vás na to, zda se dítě chová neklidně, vliv i chování učitelky? Má na mysli, zda s jednou učitelkou jsou děti klidnější, kdežto s jinou „jak z divokých vajec“?

Ano, to se samozřejmě může snadno stát. Jedna z učitelek může být pro dítě jednoznačná, jistá, bezpečná, vysílající vůči němu signály, kterým dítě rozumí. Některým dětem už toto stačí ke zklidnění. Druhá učitelka může být naopak nejistá, nevýrazná, třeba temperamentově mírnější, což může být s některým divochem dost nekompatibilní, a ten se může chovat hyperaktivně. Pro takovou paní učitelku může být setkání s takovým „živým stříbrem“ výzvou naučit se něco nového, získat nové dovednosti, nějaké nové strategie, které jí v důsledku mohou být k užítku i v osobním životě.

Pro práci ve škole je vždy důležité klima ve třídě a ve sboru. Co podle vás pomáhá tomu, aby se lidé ve školce cítili dobře?

Myslím, že je-li cítit z vedení školky dobrá vůle, která je navíc komunikovaná, cítí se lidé – rodiče i děti – dobře. Ve školce, kde jsou středem dění malé děti, které sotva opustily teplo domácího hnízda, je to ještě laskavost a humor. Myslím, že v naší školce je dobré klima a přemýšlím, co za ním stojí. Asi je to komunikace, oceňování dětí i rodičů, vděčnost za pomoc a spolupráci, laskavost, povzbuzení, humor... Naši rodiče si určitě cení i jiných věcí, třeba způsobu práce s dětmi, erudovanosti a tak, ale myslím, že „pohoda“ by byla to, co by řekli, kdyby se jich někdo zeptal. No a co se týká pracovního týmu, je to podobné. Aby tým fungoval, musejí lidé důvěřovat vedení a v tak těsné spolupráci, jaká je ve školce, také sobě navzájem. A v ženském kolektivu myslím, že je potřeba trochu i bdít nad vyřčeným slovem, které se snadno vypustí z úst a hůř

Vít Černý, MŠ Pastelka, Milevsko

bere zpět. V tomto ale my v klášteře máme výhodu, protože o patro výš sídlí náš zřizovatel, a to jsou samí muži. Skupinová dynamika našeho týmu je tím pádem úplně jiná (smích).

Co vás osobně přivedlo k práci v mateřské škole? Co se vám na ní líbí, co vám dává?

Myslím, že mě k práci s dětmi přivedla jednak moje maminka, která sama byla celý profesní život vynikající elementaristkou na prvním stupni, a pak taky životní okolnosti. Ty byly trochu atypické, protože jsem chtěla být učitelkou v mateřské škole už na základní škole, ale stala jsem se jí až o tři desetiletí později, a to spíše náhodou než cíleně. Ale když jsem si pak vzpomněla na to, že jsem se už z osmých tříd hlásila na SPgŠ, kam mě nevzali, uvědomila jsem si, že se mi na stará kolena vlastně splnil dětský sen.

A co mi práce s dětmi dává? Někdy to není jednoduché. Tahle práce je pěkná honička, a o to víc, když člověk přebíhá od ředitelské

administrativy k dětem a nemůže mít jen jeden tah na bránu, ale má jich víc najednou. Ale pracovat s dětmi je podle mě jedna z nejmýslupnějších činností na světě. Mít možnost ovlivňovat jejich duše, pomáhat při formování jejich charakteru, při objevování světa, hledat, proč se něco nedaří a kde by mohla být příčina neúspěchu a následně nacházet cesty... Učit je komunikovat, zacházet s konflikty, učit se brát ohledy a ctít jeden druhého... Každá učitelka mateřské školy má vlastně příležitost dělat svět lepším místem a v tom je, myslím, opravdu tahle práce krásná. ■

Mgr. Marie Těthalová

Knižní tip

Hyperaktivní předškoláci

Výchova a vzdělávání dětí s ADHD

Kniha je věnována neklidným dětem. Autorka vychází ze své pedagogické a poradenské zkušenosti. Učitelům předškolních dětí nabízí teoretické uvedení do tématu, věnuje se roli učitele a jeho vlastnostem a dovednostem, které mu pomohou lépe zvládat práci s dětmi s ADHD. Popisuje specifika ADHD u předškoláků a zaměřuje se na komunikaci s dětmi. V knize nabízí také praktické tipy pro práci s dětmi, hry a různé další činnosti, jimiž je možné dítě s ADHD zaujmout. Věnuje se také spolupráci s rodiči. Kniha je proložena příklady z praxe autorky knihy. Knihu napsala Petra Škrdlíková, vydalo ji nakladatelství Portál a zakoupíte ji na obchod.portal.cz.